

תורה שבעל-פה

לקט מצוות

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (20×4) — 80 נקודות

פרק שני — (10×2) — 20 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (80 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. מצוות קידוש שבת בדברים (לא)

- א. מהו תוכן הדברים שיש לומר בקידוש השבת? (7 נקודות)
- ב. (1) מדוע קבעו חכמים כי יש לקדש דווקא על יין?
(2) מהו השיעור המינימלי של יין שעליו אפשר לקדש, ומדוע קבעו שיעור זה?
(7 נקודות)
- ג. (1) מי שקידש את השבת בדברים בלא יין ובלא פת יצא בדיעבד. מדוע?
(2) מדוע מצוות קידוש נחשבת מצוות עשה שהזמן גרמא?
(6 נקודות)

2. מצוות תוכחה לישראל שאינו נוהג כשורה (רלט)

- א. מהו הטעם למצוות תוכחה בעברות שבין אדם לחברו? (6 נקודות)
- ב. כיצד יש להוכיח את החוטא בתחילה, וכיצד יש לנהוג אם לא הועילה תוכחה זו?
(7 נקודות)
- ג. "כשם שמצווה לומר דבר הנשמע, כך מצווה לשתוק במקום שאין הדבר נשמע".
(1) מהו הטעם להוראה זו של חז"ל?
(2) ספר החינוך מביא שתי דוגמאות למצבים שבהם "אין הדבר נשמע".
מה הן שתי הדוגמאות?
(7 נקודות)

3. מצוות קידוש השם (רצו)

- א. "אמר לו (הרופא): 'הבא לי עלין של אילן פלוני' סתם, והלך ולא מצא אלא של אשפה..."
מדוע היה אפשר לחשוב שבמצב כזה מותר להשתמש בעלי האשפה לצורך ריפוי,
ומדוע ההכרעה היא שהדבר אסור? (7 נקודות)
- ב. גויים דרשו מקבוצה של יהודים שימסרו להם אדם אחד כדי להרגו. הגויים הוסיפו כי אם לא ימלאו היהודים את דרישתם, הם יהרגו את כולם.
מה הדין במקרה זה? בתשובתך התייחס לשני מצבים. (7 נקודות)
- ג. היו שמסרו נפשם ונהרגו על ביטול מצוות עשה.
(1) מדוע הם נהגו כך?
(2) למי מותר לנהוג כך? מה עונשו של המוסר את נפשו במצב זה, אף שלא הותר לו הדבר?
(6 נקודות)

4. מצוות נטילת לולב (שכד)

- א. מה הקשר בין השם "חג האסיף" לבין מצוות נטילת ארבעה מינים? (6 נקודות)
- ב. לפי ספר החינוך, כל אחד מארבעת המינים נמשל לאיבר אחר בגוף. כל אחד מהדימויים רומז לדרך של עבודת ה'.
הסבר כל אחד מהדימויים ומהרמזים. (8 נקודות)
- ג. (1) מדוע בחג הפסח אין ציווי ליטול ארבעה מינים? כתוב שני נימוקים.
(2) מדוע בחג השבועות אין ציווי ליטול ארבעה מינים?
(6 נקודות)

5. מצווה שלא לסור מדבריהם (תצו)

- א. "וטוב לסבול טעות אחת ויהיו הכול מסורים תחת דעתם הטובה תמיד, ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו".
הסבר את טענת ספר החינוך, וכתוב את הביטוי המעשי שלה. (6 נקודות)
- ב. על פי דברי רמב"ן, עמדת רמב"ם היא שמצוות "לא תסור" חלה על "כל מה שהוא מדברי חכמים, בין שהן מצוות (עשה)... או שהן מן התקנות... בין שהן ב'קום עשה'... ובין שהן ב'לא תעשה'".
כתוב דוגמה אחת לכל אחד מסוגי הציוויים המודגשים בקו. (6 נקודות)
- ג. רמב"ן חולק על שיטת רמב"ם.
(1) מהי עמדת רמב"ן בנוגע להיקף מצווה זו?
(2) כתוב הוכחה אחת שבאמצעותה רמב"ן דוחה את עמדתו של רמב"ם.
(8 נקודות)

פרק שני (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 6-8 (לכל שאלה — 10 נקודות).

6. מצוות אהבת ישראל (רמג)

- א. מה הטעם למצווה זו? (4 נקודות)
- ב. לפי ספר החינוך, מי שאינו מקיים את מצוות אהבת ישראל ביטל עשה זה, "מלבד החיוב שבו לפי העניין שהזיקו".
- הסבר את המשפט המצוטט, וכתוב דוגמה אחת לחיוב המדובר. (6 נקודות)

7. מצווה לברך השם אחר אכילת המזון (תל)

- א. מדוע הקב"ה מתאווה לתפילתם של צדיקים? (4 נקודות)
- ב. הרעיון שכתבת בסעיף א בא לידי ביטוי במצוות נוספות.
- ציין מצווה אחת נוספת, והסבר כיצד רעיון זה מתבטא בה. (6 נקודות)

8. שאלות קצרות

- ענה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף — 5 נקודות).
- א. מי שנמצא לבדו בליל הסדר — כיצד עליו לספר את סיפור יציאת מצרים, ומדוע?
 - ב. לפי ספר החינוך, מצוות אהבת השם היא "מן המצוות התמידיות".
 - (1) הסבר מהי מצווה תמידית.
 - (2) מדוע מצוות אהבת השם נחשבת מצווה תמידית?
 - ג. מהי חובת מצוות תפילה מהתורה? כתוב שתי דעות.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך